І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 11, 1957 No. 238. VOL. LXIV.

СТІВЕНСОН ВИМАГАЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДАТКІВ НА ОБОРОНУ І ДОПОМОГУ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Ню Йорк. — В понеділок дня 9-го грудня ц. р. Адлей Е Стівенсон, колишній кемократичний кандидат на президента ЗДА і востаннє дорадник уряду для справ зв'язаних з конференцією держав НАТО в Парижі, виступив із промовою на річному бенкеті асоціяції адвокатів нюйоркського повіту, що відбувся в готелі Валдорф Асторія при співучасті понад 2000 осіб. У своїй промові Стівенсон накреслив широку і вичерпну програму протидіяння совєтській політичній та озброєневій експансії. На перше місце в цій своїй програмі Стівенсон поклав конечність ефективної допомоги для відсталих областей і країн Азії та Африки, яка на його думку мусить бути скоординована із допомогою інших країн Заходу, бо тільки таким чином можна буде протиставитися успішно Совєтам у їх політиці спрямованій на узалежнення цих відсталих країн від Москви. Допомога для закордону мусить іти через НАТО і в ній повинні бути заанґажовані всі вільні країни, члени цього оборонного пакту. Водночас із цим Стівенсон підкреслив, що завданням НАТО є не тільки заспокоювання актуальних мілітарних потреб, але змагання будувати краще і більш забезпечене майбутнє всього вільного світу. Сучасна світова ситуація, згідно із поглядом Стівенсона, позначається двома революційними силами: з одного боку — продукцією щораз кращої й . ефективнішої зброї масового знищення і з другого боку безупинним зростом націоналістичного руху у країнах Середнього Сходу, Азії та Африки. Завданням американської політики — брати до ваги всі ті революційні тенденції і достосовувати до них свої діяння. Торкаючися недалекої вже конференції держав НАТО, Стівенсон висловив признання для уряду Айзенгавера за зроблені ним підготовні заходи до цієї конференці. Водночас із цим Стівенсон, оцінюючи позитивно політику Айзенгавера в справі поширеньл програми продукції ракет, підкреслив це конечність реорганізації збройних сил, зокрема в тому напрямку, щоб усунути непотрібну ривалізацію між ними і з другого боку, покращання службових умов у війську і вистачального оплачування військових спеціялістів. Із збільшуванням видатків на оборону і закордонну допомогу, уряд не повинен теж занедбувати інших ділянок внутрішнього життя, зокрема заспокоєння потреб безупину зростаючого населення ЗДА.

Сен. Джексон пропонує видати на оборону 65 більйонів долярів

Вашинґтон. — Демократичний сенатор із стейту Вашинґтону Генрі М. Джексон заявив на телевізійній і радіовій програмі „Зустріч із пресою", що, на його думку, ЗДА могли б випередити СССР в продукції керованих ракет і тим способом запевнити собі безпеку цій країні та всьому вільному світові. Тепер уряд видає на оборону 38 більйонів долярів, але в найближчому році має збільшити оборонний бюджет до 40 більйонів долярів. Сенатор Джексон постійно домагався збільшення видатків на оборону, твердячи, що СССР веде перед в продукції керованих ракет. Тепер він твердить, що невдача зі штучним місяцем спричинена урядом президента Айзенгавера, який не хотів збільшувати оборонного федер. бюджету. Але він забуває кампанію демократів в Конґресі проти „великих видатків" на оборону, яку вони вели влітї, домагаючися зменшити оборонний бюджет. Джексон твердить, що національна продукція в ЗДА виносить 438 більйонів долярів, і тому можна з неї видати 15 відсотків на оборону, це значить 65 більйонів долярів.

Найвищий Суд ЗДА вирішив, що дозволене стейтовим законом підслухування телефонічних розмов — є незаконне

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА одноголосно вирішив, що дозволене стейтовими законами підслухування телефонічних розмов противиться федеральній конституції. Згідно з цим рішенням Найвищого Суду ЗДА не можна послуговуватися на судовій розправі тими даними, які поліція зібрала, підслухуючи телефонічні розмови оскарженого. Рішення Найвищого Суду є корисне для нововибраного голови Міжнародного Братства Шоферів Джеймса Р. Гофри, а також для відомого ракетера Френка Костелля, які є оскаржені на основі даних, зібраних під час підслухування телефонічних розмов. Гоффу мають судити за кривоприсягу, а Костелльо вже був засуджений за фальшиві податкові зізнання.

ВШАНОВАНО ЮВІЛЕЙ РЕД. ВОЛОДИМИРА ЛОТОЦЬКОГО

Вол. Б. Лотоцький гол. редактор „Свободи" в рр. 1919-1926 (співред. від 1914 р.)

Филаделфія. — В суботу 7-го грудня ц. р. заходом окремого Громадського Комітету під головуванням д-ра Павла Дубаса відзначено 75-річний ювілей народин і 50-ліття громадської діяльности редактора Володимира Лотоцького, сеньйора українських професійних жур-налістів. В домівці Союзу Українок відбувся в честь Ювілята бенкет з участю кругло 100 осіб, представників різних центральних і місцевих громадських організацій та найближчих друзів Ювілята. Свято відкрив молитвою і короткою промовою о. кан. Трешневський, який підкреслив позитивне явище, що українське громадянство вміє шанувати своїх заслужених діячів. Д-р Павло Дубас, відкриваючи листу промовців, як голова Комітету, накреслив в найширших штрихах життєпис Ювілята. Від Українського Народного Союзу й „Свободи" промовляв д-р Володимир Ґалан, від Українського Робітничого Союзу його голова Антін Батюк, від „Народної Волі" д-р Матвій Стахів, від „Провидіння" д-р Ценко, від „Америки" ред. М. Пасіка. Кожний з них згадував Ювілята, як колишнього члена редакції кожної з названих трьох українських газет в ЗДА. Підкреслено теж ролю Ювілята, як перекладача численних творів, друкованих в американсько-українській пресі. Василь Мудрий промовляв, як колишній гол. редактор „Діла", Вол. Дорошенко, як сеньйор українських науковців, пані Ліда Бурачинська від „Нашого Життя", пані Чайківська від зорганізованого в Союзі Украмок жіноцтва, інж. Яцкевич відчитав веселу поему, присвячену Ювілятові, а колишній шкільний товариш Ювілята з бережанської гімназії д-р Володимир Рудницький відчитав спомин, а якому між інш. згадувалось про мабуть, першу сатирично-гумористичну українську газету, редаґовану на шкільній лавці Ювілятом. Усім промовцям дякував Ювілят прикметним йому легким дотепним тоном, при чому у тому ж тоні згадував про різні періоди свого життя.

Айзенгавер переходить лікарські оглядини, які вирішать його участь в Паризькій конференції

Вашинґтон. — 10-го грудня президент Айзенгавер переходить лікарські оглядини, які мають вирішити, чи він зможе їхати на конференцію держав — членів Північно Атлантійського Оборонного Пакту, що має початися в Парижі 16-го грудня. Президент, який був головним командантом збройних сил НАТО, радо взяв би участь в цій конференції прем'єрів країн НАТО, якщо тільки лікарі погодяться на його виїзд до Франції. Президент перебував 4 дні на своїй фармі в Геттисбурґу, Па., звідки вернувся до Вашинґтону по полудні 9-го грудня. Лікарські оглядини мають відбутися 10-го грудня по полудні, і зараз після того мають лікарі видати бюлетень про стан здоров'я Айзенгавера. Лікарське консиліюм складається з 4-ох неврологів і одного лікаря — спеціяліста від серцевих недуг.

Страйк на нюйоркських підземках спаралізував комунікацію в цьому місті

Ню Йорк. — Страйк на нюйоркських підземках, який почався 9-го грудня, продовжується і 10-го грудня, і щораз більше паралізує комунікацію в цьому місті з 8-ма мільйонами мешканців. В понеділок страйкувала тільки одна мала спілка транспортових робітників, і внаслідок цього був обмежений рух на деяких лініях підземки. Переповнені були інші лінії підземки, автобуси і підміські поїзди, які доходять до міста. Поліція пильнує порядку на залізничих стаціях і при всіданні до автобусів. На одній залізничій стації в натовпі один пасажир помер на удар серця. У вівторок цю одну робітничу спілку підтримали ще інші 5 менших робітничих спілок, і замішання на підземках було ще більше, бо менше поїздів тоді курсувало.

Сен. Лавші закликає до „затиснення пояса"

Шикаґо, Ілл. — Демократичний сенатор з Огайо Френк Дж. Лавші промовляв на конференції представників 10-ох середньо-західних стейтів і закликав уряд закінчити витрату намарне грошей, а американський нарід готовий буде тоді скласти і найбільші пожертви, щоб тільки ця країна стала першою в світі в цій добі міжплянетних летів. Сенатор сказав, що американський нарід мусить поважно зареаґувати на те, що СССР підноситься до ряду держав із першоклясною військовою збройною силою. „Я вірю, казав сенатор, що американський нарід радо затисне пояса і зрезиґнує з деяких життьових вигод і конечних потреб, щоб осягнути цю ціль". На цій конференції обговорювано ощадності в федеральному бюджеті, запропоновані Комісією Гувера, які мали б річно виносити аж 5 більйонів долярів. З цієї заощадженої суми можна було б збільшити видатки на оборону країни, — твердив демократичний сенатор з Огайо.

В. З. Фостер заявляє, що Комуністична партія ЗДА „співпрацює з Москвою"

Ню Йорк. — В найновішому числі органу Комуністичної партії СССР „Комуніст" надрукована стаття провідника американських комуністів Вільяма З. Фостера, в якій є заява про те, що Комуністична партія ЗДА і надалі співпрацюватиме з Москвою, яка не потребує боятися жадної „револьти" збоку американських комуністів. В цій статті Фостер гостро критикує праве крило Комуністичної партії цієї країни під проводом Джана Ґейтса, а також виступає проти викинених із партії — колишніх членів Джея Лавстона та Ірла Бравдера. Фостер заявляє, що „буржуазна преса" коментувала ухвалу з минулорічної конвенції Комуністичної партії як „револьну проти Москви", але в дійсності американські комуністи „перейняті правдивим духом пролетарського інтернаціоналізму і втримують, та будуть втримувати добрі зв'язки і співпрацю з усіма силами соціялізму в світі". Назва „пролетарський інтернаціоналізм" відноситься до тих комуністів, які слухають Москви. Але редактор „Дейлі Воркера" Джан В. Ґейтс заявив, що Фостер говорив від себе самого, а не іменем партії.

МИКОЛА А. ЛІВИЦЬКИЙ, ГОЛОВА ВО УНРАДИ, НА ВІДВІДИНАХ У ЗДА

Ню Йорк. — В суботу 4-го грудня прилетів літаком з Европи на відвідини до ЗДА і Канади п. Микола Андрійович Лівицький, голова Виконного Органу Української Національної Ради. На летовищі в Ню Йорку гостя зустріла група українських діячів, а наступного дня, в неділю 5-го грудня, п. М. Лівицький виступав із доповіддю перед поширеною Радою Представництва ВО в Ню Йорку. Президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький, та голова Представництва ВО в Ню Йорку д-р Е. Приходько вітали гостя. У своїй доповіді п. М. Лівицький вияснив головні завдання, що їх ставить собі ВО та мету свого приїзду. Окрему увагу звернув доповідач на дальше недоцінювання у вільному світі ролі українського та інших не-російських народів СССР у боротьбі проти совєтського імперіялізму і колоніялізму. Американський Комітет Визволення — говорив доповідач — хоч дав деякі можливості для роботи українців в радіо й інституті, проте існуючий там стан не може задовольнити українців і він не відповідає потенціяльним спроможностям українського чинника у світі. Голова ВО, побуваючи на відвідинах у цій країні та в Канаді, плянує відвідати ряд Українських Громад, де виголошуватиме доповіді. Його перша публічна доповідь відбудеться в Ню Йорку, в залі Джуніор Гайскул при евеню Б, в найближчу неділю, 15-го грудня о год 6-ій ввечорі на тему: „Сучасне міжнародне становище і українська визвольна акція".

КАНАДІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ВІДВІДИНИ ПРЕДСТАВНИКІВ УНСОЮЗУ

Монтреал, Канада. — Відвідини урядовців УНСоюзу п. Д. Галичина, адв. М. Пізнака і інж. Вол. Коссара в Оттаві і Монтреалі з початком ц. м. та їх зустріч і виступи відбились відповідним відгомоном у місцевій канадійській пресі. Монтреальський „Стар" з 2-го грудня друкує довшу вістку про ці відвідини, про які вже була мова в „Свободі" та зокрема цитує принагідну заяву п. Галичина, що „тільки розчленування російської імперії та встановлення на зайнятих нею територіях незалежних і демократичних національних держав може забезпечити світові тривкий мир".

Спаак проголошує денний порядок конференції НАТО

Париж. — Генеральний секретар Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО) Пол Генрі Спаак заявив на пресовій конференції у Люксембурґу, що конференція „на вершинах" НАТО, яка починається в Парижі 16 ц. м., займатиметься передусім такими справами: Спосіб діяння теперішнього союзу НАТО, взаємна залежність 15 членів цього союзного бльоку, поділ військових сил, наукові і технічні досліди та участь у вислідах науково-технічних дослідів. Спаак додав, що з суто-військових справ НАТО вирішить справу розміщення міжконтинентальних і далекосяжних керованих ракет в країнах НАТО, однак — Спаак заповів — в березні 1958 року відбудеться окрема велика суто-військова конференція НАТО для вирішення нового стратегічного і збройного плянування. На конференцію „на вершинах" приготовили вже свої звіти головний командант збройних сил НАТО ген. Лоріс Норстед і атлянтійський командант адмірал Джірол Райт. Спаак заявив, що денний порядок НАТО складено не тільки за американськими пропозиціями, але й внесками від інших членів НАТО. „Було б нерозумно твердити, що НАТО стоїть під виключною контролею ЗДА". Секретар оборони ЗДА Ніл МекЕлрой перевів суботу й неділю на нарадах з англійськими державними мужами та заповів, що у вівторок 10 грудня відлітає до Берліну.

Кеннан радить унезалежнитись від середньо-східньої нафти

Лондон. — Колишній американський амбасадор в Москві й дорадник державного секретаріяту в плянуванні закордонної політики, професор Принстонського університету Джордж Кеннан, який читає тепер лекції в Оксфордському університеті в Лондоні, у п'ятій з черги доповіді, що її передавало через англійську радіосітку, дораджував західнім країнам унезалежнитись від східньо-европейських сировин, в першу чергу від тамошньої нафти. Кеннан промовляв на тему „Не-европейський світ". Він виступив проти тези, що поміч малорозвиненим країнам потрібна для того, щоб зберегти їх перед переходом до комуністів. Він радить не суперничити з большевиками в уділюванні грошової допомоги азійсько-африканським народам. Якщо котрийсь із цих народів захоче спробувати у себе комуністичної системи правління, то, мовляв, не треба йому боронити цього, бо воно найшвидше вилікує ту країну від про-совєтських настроїв. Зате Кеннан радить з більшою повагою і зусиллям ставитись до боротьби з совєтською політичною і психологічною кампанією на азійсько-африканському терені. Кеннан твердить, що лише вмарш совєтських військ в будь-яку середню східню країну виправдав би нову велику війну. Він висловлює переконання, що коли середньо-східні країни побачать, що Захід незалежний від імпорту з Середнього Сходу, тоді почнуть думати реальнішими категоріріями.

В Італії зменшується число зорганізованих комуністів

Рим. — Рік тому комуністична партія в Італії нараховувала 2,035,353-х членів. У вересні цього року це число впало до 1,817,229, а на початок грудня ц. р. зменшилось на дальших поверх 100,000 осіб, впавши до 1,700,000 членів. Все ж — це величезна кількість зорганізованих комуністів, найбільша в західньому світі. Ці цифри подав в офіційному звідомленні член 7-членного партійного секретаріяту італійської компартії, Джорджіо Амендоля. Всіх, що виступили з партії, він назвав „слабодухами і зрадниками". Він висловив надію, що в найближчих місяцях компартія в Італії збільшиться знову на яких 300.000 членів, при чому недвозначно натякнув, що це станеться завдяки враженню, що його роблять на італійські маси останні спутнікові успіхи Совєтів. В найближчу весну відбудуться нові парляментарні вибори в Італії і таможні комуністи певні нової своєї перемоги. Останні вибори доказали, що поруч із кожним зареєстрованим партійним членом голосують на комуністичну листу ще два не-члени. Амендоля висловив своє невдоволення хиткістю італійських лівих соціялістів Пієтра Ненні, союзників комуністів.

ПОЛІТИЧНА КОМІСІЯ ОН РОЗГЛЯДАЄ СПРАВУ КИПРУ

НА КИПРІ МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ. — ГРЕЦІЯ ЗАКИДАЄ АНГЛІЇ КОЛЬОНІЯЛІЗМ І ІМПЕРІЯЛІЗМ

Об'єднані Нації. — На Політичній Комісії Об'єднаних Націй, яка складається з усіх 82-х членів тієї організації, почали у понеділок 9-го грудня ц. р. розглядати справу середземноморського острову Кипру, який від двох років є тереном революційно-терористичної акції кипрсько-грецької підпільної організації ЕОКА проти англійців з одного боку та англійської військово-поліційної репресійної політики з другого. Кипр знаходиться від 1878 року під англійською адміністрацією, а від 1914 р. є англійською коронною кольонією. Пів мільйона тамошнього населення складається з 400.000 греків і 100.000 турків. Грецький міністер закордонних справ Еванґельос Аверов оскаржив Англію на Політичній Раді ОН у веденні супроти Кипру політики кольоніялізму й імперіялізму. Він закинув „англійським різникам" доконування жорстоких переслідувань та зажадав для кипрського населення права самовизначення. Зокрема грецький міністер жадав, щоб Англія скасувала заборону щодо повороту на Кипр тамошнього архиепископа Макаріоса. Англійський представник Аллен Нобл закинув Греції, що це вона своєю відмовою переговорювати справу Кипру та підтримуванням кипрських революціонерів найбільше стримує компромісову розв'язку цієї проблеми. Він заявив, що завжди ще є „місце для компромісу". Він ствердив значну поправу в ситуації на Кипрі. Турецький міністер закордонних справ Селім Сарпер заявив, що турецька меншина на Кипрі не погодиться ніколи на приєднання Кипру до Греції. Кипр, мовляв, лежить зараз біля берегів Туреччини, а далеко від Греції. Він теж закидав Греції, що вона не хоче прийняти посередництва для полагодження цієї проблеми. Совєтський делеґат використав знову нагоду, щоб атакувати Англію. Вона, мовляв, під плащиком стратегічної важливости острова Кипр, розбудовує той острів на „випадну імперіялістичну базу проти країн Середнього Сходу", покликавшись як на доказ — на минулорічну військову виправу проти Єгипту. Цей процес за Кипр на терені Об'єднаних Націй остільки прикрий для західніх держав, що всі три безпосередньо заінтересовані держави, Англія, Греція і Туреччина, є членами НАТО. ЗДА, як повідомляють газети, займуть компромісове становище. Тим часом на Кипрі, для підтримання грецького становища в ОН, поведено масові демонстрації. В 14-х різних містах і містечках прийшло до зударів із поліцією. Шкільні діти спонтанно вийшли на страйк, йдучи походами вулицями. Найменше 75 осіб, в тому числі 12 поліціянтів, ранених.

Індонезія націоналізує весь голляндський маєток

Якарта. — Індонезійський уряд проголосив декрет про націоналізацію всіх голляндських плянтацій, включно з фабриками, лябораторіями і транспортними засобами голляндських власників, що обслуговали плянтації на індонезійських островах. Таким чином уряд, який спершу виступав проти самочинного захоплювання робітниками і військовими командантами голляндську приватну власність, тепер санкціонував цю дію державним актом. Над трьома голляндськими банками в Індонезії настановлено контролю індонезійського державного банку. Уряд вислав військові стійки на кругло 40 голляндських кораблів в індонезійських поратах, лякаючись, що коли ті кораблі випливуть на широке море, то вони більше не повернуться до Індонезії. Голляндські корабельні лінії обслугували майже всю комунікацію поміж кругло 90 островами Індонезії. Голляндці мають в Індонезії плянтації гуми, чаю, копри, пальмової оливи, тютюну, цукру і кави. 250 голляндців вже виїхали з Індонезії. Їм дозволяють забрати тільки ручний баґаж: вони тратять свої доми, авта й підприємства. В найближчих днях сподіваються виїзду дальших тисячів голляндців. Південно-африканський уряд заявив готовість прийняти до себе 1,000 голляндців з Індонезії. Голляндський маєток в Індонезії, яка тільки 8 років тому осягнула від Голляндії свою державну незалежність, обраховують на кругло один більйон долярів.

В АМЕРИЦІ

● **У форті Райлі** згинув кавалерійський 24-річний кінь Джо Луїс, який доживав свого віку на „емеритурі" в армійській стайні разом із двома іншими ветеранами — 27-річним Чіфом і 23-річним Ґемблером. Цими кіньми опікується сержант кавалерії Р. Смит. Джо Луїса куплено для армії в 1938 році і названо ім'ям славного тоді боксера.

● **Заяви Адлея Е. Стівенсона** про його працю в державному департаменті порівнюють із заявою того п'яного чоловіка, який телефонував до адміністратора готелевого бару, запитуючи, коли буде бар відкритий. Перший раз зателефонував він о 6-ій годині ранку, і дістав відповідь, що бар відкриють о 9-ій годині. Другий раз зателефонував о 7-ій годині. О 8-ій годині йому з притиском відповіли, що бар відкриють о 9-ій годині, і він зможе до нього ввійти. Тоді цей чоловік заявив: „Я не хочу входити до бару, я хочу вийти!"

● **Кожний 20-тий** американський робітник має ще одну або й дві додаткові праці, щоб збільшити свої прибутки. Робітників із кількома працями є 3,500,000, а 100,000 робітників мають по 3 або й більше праць. Додаткової праці шукають переважно одружені робітники.

● **Приватний літак, який** летів із Елмайра, Н. Й., до Торонта, Канада, мусів приземлитися на автостраді коло містечка Бетевія, Н. Й., внаслідок густої мряки.

● **Федеральний суд** признав 5-річному Дейвідові Полові Фраєві з Гікорі, Північна Каролайна, 50,000 долярів відшкодування: його мати в 1954 році, ідучи з ним, поковзнулася на летовищі, внаслідок чого він зазнав поважних ушкоджень. Мати Дейвіда Пола домагалася 250,000 долярів відшкодування.

● **Пасажирський літак,** який летів із Буенос Айресу до Сан Карльос де Борільоче (Арґентина), розбився під час зливи, 62 пасажири і всі члени залоги згинули.

● **У жовтні** число цивільних працівників в департаменті оборони зменшилося на 26,404 особи. У вересні це зменшення становило 33,684 особи.

У СВІТІ

● **Комуно-мадярський уряд** видав кільком західнім кореспондентам у Відні візи на пресову конференцію у Будапешті. Один журналіст запитав на цій конференції, коли совєтські війська відійдуть з Мадярщини. Речник комуно - мадярського уряду відповів: „Запитайте про це у Вашинґтоні, бо поки в Европі є американські війська, завжди існує небезпека імперіялістичної атаки проти Мадярщини, тому й совєтські війська мусять бути на Мадярщині".

● **В Японії** американський військовий трибунал судитиме летуна Карола Тейлора, який застрелив двох японських дівчат 15 вересня ц. р. Розправа почнеться 15 грудня ц. р.

● **Світова Організація Здоров'я,** в Женеві, яка є аґенцією Об'єднаних Націй, проголосила, що азійська інфлюенца вигасає скрізь, за винятком Японії і північної Швеції. Якщо в жовтні на цю недугу захворювало щодня пересічно 2,000 осіб, то в грудні ц. р. це число впало до одної чверті. Однак, швайцарський фармацевтичний промисл працює повною парою у продукуванні вакцини проти азійської інфлюенци.

● **Англієць Мелколм Биґнел** дістав медалю Британської Імперії за „велику відвагу", яку проявив, як водій 72-тонового вантажного авта. Лишившись за кермою авта, він керував ним, коли воно, завантажене ґазоліною, з зіпсованим гальмом гналося із швидкістю 60 миль униз гористою дорогою. Своєю відвагою він відвернув катастрофу з можливими трагічними наслідками.

● **„Публічну дисципліну" в комуністичному Китаї** уряд думає скріпити новим декретом про грошові і в'язничні кари за цілу низку провин: жебранину, напаствування жінок, проституцію і використування її для власного зиску, спання в публічних садах і різні роди „хуліганства".

● **В Ізраїлі** впали ціни на помаранчі, цитрини і „ґрейпфрути", найголовніший предмет ізраїльського експорту. Минулого року Ізраїль експортував 8,057,741 скринь тих овочів на 105 мільйонів дол., з чого чистого зиску мав 46 мільйонів. Подешевлення тих овочів сталось внаслідок доброго цьогорічного збору врожаю в Еспанії, яка є найбільшим конкурентом Ізраїлю. СССР, Східня Німеччина і ЧСР не торгують з Ізраїлем від минулорічної його виправи проти Єгипту.

● **Джон Арчер,** 52-ох років, сержант Армії Спасення в Мелбурні (Австралія), виграв на льотерії 22,400 дол. і після того був звільнений з праці. Він так схвилювався цією справою, що помер на удар серця. У заповіті Джон Арчер записав свою реальність, оцінену на 15,680 дол., Армії Спасення, але її керівники рішили не прийняти того запису. З-посеред своїх шістьох дітей він призначив тільки трьом дітям по 112 дол. Армія Спасення похоронила його з парадою, а його заповіт став предметом судового розгляду.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОГРА У БИТВІ — ВИГРА У ВІЙНІ

Відповідальні політики і поважна преса не займаються заперечуванням немилої правди видуманими історіями. Це — „привілей" комуністичного світу, в якому правда, політика і преса підпорядковані пропагандивним цілям. І тому ні один американський діяч чи часопис не заперечували, що невдала спроба з вистреленням першого американського сателіта — це удар для американського престижу. Удар саме в тому розумінні, що цю невдачу використовують усі примітиви в широкому світі на спілку з комуністичною злобою, щоб принижувати Америку.

Цього факту не може легковажити американська політика. І тому в останньому тижневому огляді подій „Ню Йорк Тайс-у" сказано в першому реченні: „Рідко коли в своїй історії З'єдинені Держави зазнали гіршої серії ударів, як від кінця літа цього року". І звітодавець пригадує: в серпні СССР проголосив свій успіх з міжконтинентальними ракетами, у жовтні вистрелено першого совєтського „Спутніка", у листопаді — другого, потім нова недуга Президента ускладнила проблему твердого лідерства Америки у вільному світі, врешті минулої п'ятниці завела спроба випустити бодай мініятюрний штучний сателіт для продемонстрування своїх осягів у цій ділянці. Це тим прикріше фіяско, що цю спробу заздалегідь заповіджено, широко розреклямовано, кількакратно відкладано, наче свідомо підсилюючи зацікавлення власного американського громадянства і світової опінії.

Коли, проте, французи у каварнях на паризьких бульварах, німці в „біргалле" чи араби на середньо-східних базарах пускають на цю тему дотепи, а совєтська пропаганда вбачає в невдачі американців „доказ", що „соціялістична система досконаліша за капіталістичну", то з цього далеко не виходить, що ті плиткі жартуни і нісенітне совєтське твердження — правдиві. Сумна правда така, що ЗДА мусять надолужити час, прогаяний у порівнянні з Совєтами в технологічній ділянці, і то не в цілій ділянці, а якраз на відтинку штучних сателітів. Прогаяно сім років, впродовж яких Москва висмоктувала соки з мільйонів своїх невільників-громадян, використовувала знання 1,200 німецьких науковців, пляни й лябораторії німецьких ракет V1 і V2 та диявольський шпигунський апарат на терені ЗДА. Большевики переводили сотні невдалих спроб, поки їм удалось завершити їх успішним вистреленням першого і другого „Спутніків". Вони робили все це засекречено, в таємниці від власного громадянства і всього світу, з найбільшою нельояльністю супроти організаторів Геофізичного Року.

Усі високі військовики в широкому світі погоджуються, що невдача з першим американським сателітом немає ніякого відношення до американської військової технології, бо американську програму керованих ракет давно відмежовано від проблеми сателіта. Поважні науковці не ставляться до минулотижневої невдачі інакше, як до невдачі одної із спроб: мовляв, невдачі в таких справах не тільки зрозумілі, але й невідхильні, конечні. Вони й зумовлюють конечність повторювати спроби, вдосконалювати винахід, продовжувати діло — аж до його успіху. У даному випадку звертається увагу на те, що ракета передчасно експльодувала внаслідок механічного недоліку, а не хибного рисунку. Всі стверджують, що ракета „Венгард" була науково-експериментальною, а не військовою ракетою, обрахованою на інший засяг, вистрелюваною під іншим кутом та сконструйованою інакше, відповідно до своїх цілей. Погляди міжнародного політичного світу мабуть найкраще з'ясував генеральний секретар НАТО Поль Генрі Спаак. На своїй пресовій конференції наприкінці минулого тижня він заявив: „Очевидно, що це було розчарування для мене, як і для кожного на Заході. Але було б нерозумно вкидатися в розпач через одну невдачу. На жаль, публічна опінія схильна завжди перебільшувати такі справи. Совєтський експеримент напевно був попереджений невдачами, в яких Совєти не признавалися. Чи може хтось сумніватися, що незабаром, скажімо, за кілька тижнів, Америка таки з успіхом вистрелить сателіта?!"

Це останнє американське розчарування не було єдине в історії ЗДА. Неуспіх минулої п'ятниці був нічим у порівнянні з тим ударом, що вони їх зазнали якраз 16 років тому: експеримент в Кейп Канаверал на Флориді переведено саме напередодні 16-их роковин японського наскоку на Перл Гарбор. Тоді, здавалося, прийшов кінець морській потузі З'єдинених Держав і їх володінню на Тихому океані. І тоді теж багато власних помилок склалося на ту прогру. Але ж це таки була тільки одна програна битва. Не було нікого в ЗДА, хто сумнівався б тоді, що війна буде виграна. Те саме є й сьогодні. Програно одну битву в холодній війні з большевиками, але війна — холодна чи гаряча — без сумніву буде виграна!

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" — О. ОЛЕСЯ

Проведене Максимом Рильським у його статті „Поезія О. Олеся", надрукованій у київській „Літературній Газеті" (ч.90 з 15-го листопада ц. р.) намагання „реабілітувати" Олександра Олеся (Кандибу) для української підсовєтської літератури і зробити „все краще" з його творчости набутком „радянського читача" відбулося, без усякого сумніву, не тільки за згодою комуністичного проводу в Україні, але й за виразною його директивою. Погоджуючися на деяку „реабілітацію" О. Олеся, чи то й доручаючи її провести, компартійні чинники в Україні керувалися цілком практичними політичними цілями, що серед них треба назвати передусім посилення пропаганди за „повернення на батьківщину" серед української еміграції за кордонами СССР і, з другого боку, деяку концесію на користь чимраз сильніших націоналістичних настроїв серед українців під Совєтами, які ніколи поезії О. Олеся не забували, читали й захоплювалися нею напотаємці й у найтяжчі роки переслідувань та чисток. Заплянувавши добитися з допомогою реабілітації О. Олеся однієї і другої мети, комуністичні верховоди заповзялися разом із цим вбити й третього зайця, добитися третьої мети: ліквідації безупинного впливу Олесевої музи і його поетичного слова на національну свідомість українських мас.

Засяг запропонованої Рильським „реабілітації" О. Олеся дуже обмежений. Іде — що треба виразно підкреслити — не про повернення українській „радянській" літературі суцільної постаті поета, співця українського національного і державного відродження, творця неповторних збірок поезій „З журбою радість обнялась" і „Чужиною", з його постійною непримирністю супроти окупанта, але — про окарикатурення цієї постаті, зведення її до ролі „не-ненависника" російського народу і його „прогресивної інтелігенції", який водночас із цим „ніде і ніколи не висловлювався проти реалізму і демократизму" (треба розуміти соціялістичного!). Так само йде не про те, щоб вся Олесева поетична творчість, вся його поетична спадщина стала набутком „радянського читача", а тільки про те, щоб цим „набутком" стало — як пише Рильський — „все краще" з цієї спадщини, значить, речі сприйнятливі совєтським самодержцям і цензорам. З того погляду можна бути певним, що й видавані в СССР вибори поезій О. Олеся будуть обмежені тільки до ліричних поезій і до віршів громадських невтрального змісту.

Реабілітація О. Олеся не є відірваним фактом у здійснюваній московською комуністичною партією літературній політиці в Україні. Протягом останніх десятиріч ця політика виявилася, з одного боку, у підстриганні, а то й фальшуванні творчости українських клясиків і з другого — в намаганні „залучувати" до української дожовтневої літератури таких „буржуазних націоналістів" як Іван Нечуй Левицький, О. Маковей та інші. Після відкинутих компартією спроб „реабілітувати" Богдана Лепкого, прийшла оце черга й на Олександра Олеся.

В основі всіх цих намагань і спроб покладена базована на багатому досвіді думка, що творчість заборонених поетів і письменників є куди небезпечнішою для того чи іншого диктаторського режиму, як творчість дозволених і толерованих творців слова, особливо ж, якщо вона „відповідно" читачам подана, значить, підстрижена й спрепарована згідно з існуючими політичними вимогами. Якщо із творчости Шевченка викинути „Іржавець" і з творчости Франка „Не пора" разом з одним-двома десятками інших яскравих антимосковських віршів одного й другого поета, як це робить тепер московська комуністична верхівка в Україні у виданнях, призначених для широкого читача, то творчість цих обидвох видатних українських клясиків буде меншою загрозою для большевизму ніж її повна заборона. Так само нема чого боятися комуністам і творчости О. Олеся після вилучення з неї таких поезій, як „Ми не підем з кривавого бою", „Українське військо вже з могили встало" і ще кільканадцятьох інших яскравих патріотичних віршів, як, наприклад, „Вчорашні спільники на нас здіймають зброю". Не буде ж вкінці великої шкоди для окупантів від того, що в шкільні читанки чи в репертуар концертів попаде вряди-годи щось із особистої лірики Олеся. Все ж воно краще, ніж мали б українці і їх діти ознайомлюватися з усією творчістю О. Олеся „з-під поли", із заборонених видань чи рукописів.

„Реабілітація" О. Олеся є черговою спробою ліквідації того становища і того впливу, що їх здобув Олесь своєю гарячою особистою лірикою і полум'яною та непримирною патріотичною поезією серед свідомого українського суспільства останніх 50 років. У двадцятих роках пробували „ліквідувати" під Совєтами О. Олеся і його творчість з допомогою знецінювання, а то й висміювання. Потім всякі доморослі Коряки, вислуговуючися перед окупантами, пробували знищити завжди живу серед підсовєтських українців поезію Олеся з допомогою доносів та обвинувачень у „петлюрівстві". Ще згодом заборонили навіть згадувати і поезію і само ім'я Олеся. Тепер додумалися ліквідувати силу і вплив Олесевого слова з допомогою — знову ж таки напевно цілком даремної — „реабілітації".

ПРИБУВ З УКРАЇНИ . . .

Прибув з України
І все розказав,
І стрілами серце
він наскрізь пройняв . . .
О горе, о горе, о горе!

Покинуть надію,
що ранок приніс,
І взяв стільки сили . . .
а крови, а сліз! . . .
О море, о море, о море . . .

Лишилось нас мало . . .
І вже без надій
Ми підем в останній
нечуваний бій,
На жертви, на жертви,
на жертви . . .

Хай будем розбиті
ми ворогом злим,
Але не покинем
боротися з ним
І мертві, і мертві, і мертві.

О. ОЛЕСЬ

ФАРМЕРСЬКА ПРОГРАМА БЕНСОНА

Вже довший час Бюджетове бюро підготовляє бюджет на фінансовий рік, який починається 1-го липня 1958-го року. Всі урядові агенції мають рекомендацію поробити в своїх видатках якнайбільші ощадності, щоб можна було в рямках бюджету збільшити видатки на оборонні потреби у зв'язку зі збільшенням і приспішенням продукції керованих ракет та іншої модерної зброї.

Також і департамент рільництва мав би дещо зменшити свої видатки, бо цей департамент видає кожного року поважні суми на підтримку фармерів, які без державної допомоги не могли б вести своїх фарм та постачати харчі країні.

Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон скликав 3-го грудня пресову конференцію, на якій обговорено програму департаменту на найближчий рік.

На початку конференції Бенсон заявив, що свій пост у Вашингтоні він зайняв лише для того, щоб допомогти фармерам цієї країни, і з'ясував головні пункти своєї фармерської програми. Його програма охоплює такі сім пунктів:

1. Повна воля фармерам садити й сіяти всі сільсько-господарські культури, які вони забажають;

2. Повна воля фармерам керувати своїми фармами;

3. Скасувати всяку контролю („зняти кайдани") з сільсько-господарської продукції;

4. Розбудувати ринки збуту для сільсько-господарських продуктів в ЗДА і закордоном;

5. Старатися, щоб сільсько-господарські продукти„ йшли до шлунків, а не до федеральних магазинів";

6. Допомогти фармерам в такий спосіб, щоб надалі вони самі собі могли допомагати через кооперативні організації. Це стосується головним чином до дрібних фармерів;

7. Старатися, щоб випродуковані фармерами продукти були „благословенням для країни, а не катастрофою, як це тепер буває".

Бенсон заявив, що свято вірить у те, що ця його довготермінова програма є „добра для фармерів і добра для держави", і що за цю програму він буде змагатися доти, поки займає своє становище". В січні 1958 року він внесе до Конґресу відповідний законопроєкт і проситиме його ухвалити.

Секретар рільництва відповів також на запити журналістів щодо постійних поголосок про його резиґнацію. „У вересні цього року, — сказав він — Президент просив мене, щоб я залишився на своєму пості, і я погодився на це. Від того часу нічого не сталося такого, що вимагало б зміни цього мого рішення".

Бенсон сказав, що республіканська влада перемогла у виборах 1952-го року великою більшістю народу, який понад усе вимагав від своєї влади чесноти, і він вірить, що нарід і тепер бажає того самого. Тож, заявив він, уряд продовжує чесно відноситися до народу.

„Я зовсім не пропоную заради партійної доцільности знищити так звані родинні фарми. Я особисто не вірю, щоб проголошування правди могло пошкодити якійсь партії. І тому я продовжую говорити правду, хоч деякі мої партійні колеги з цього невдоволені."

Цими словами Бенсон натякнув на те, що деякі республіканські політики намовляли Айзенгавера позбутися його з свого кабінету, бо, мовляв, його фармерська політика шкодить Республіканській партії і позбавить її фармерських голосів у виборах 1958 і 1960 років. Бенсон признав, що деякі республіканці критикують його фармерську програму, але одночасно заявив, що кожного дня дістає чимраз більше листів від фармерів, які вдоволені з його програми. Секретар рільництва заявив, що до нього приходили особи, яких в часописах та радіових і телевізійних програмах називали його противниками, і щиро заперечували, буцімто вони критично висловлювались про його особу.

Журналісти запитували Бенсона про можливі зміни в його бюджеті у зв'язку з поширенням оборонної програми. Секретар рільництва відповів, що ще не може сказати, наскільки буде зменшений його бюджет на 1959-ий рік, але заявив, що можуть бути зредуковані видатки на так званий „земельний банк", з якого фармери дістають винагороду за невикористану площу своєї землі, щоб зменшити запаси харчових продуктів у державних магазинах.

Бенсон повідомив журналістів, що цієї осени фармери зголосили до земельного банку тільки 36 відсотків площі своїх земель, в порівнянні з попереднім роком, яку вони не засіяли пшеницею. Це сталося з двох причин. Перша — це те, що Конґрес обмежив виплату з земельного банку (до 3000 долярів на одну фарму). А друга причина — те, що цього року кліматичні умовини обіцяли дуже добрий урожай, і фармери радо збільшували восени свої засіви.

Бенсон потвердив запит одного журналіста, який хотів знати, чи секретар рільництва старатиметься зменшити паритет фармерської допомоги. Він сказав, що це належить до його програми, щоб фармери могли звільнитися від урядової допомоги і контролі.

Секретар рільництва заявив, що буде старатися, щоб Конґрес на своїй найближчій сесії ухвалив закон про дозвіл продати закордоном за чужу валюту з урядової надвишки харчів на 1,500,000,000 долярів. В цьому році ЗДА продали цих харчів на більйон долярів. Ця програма здійснюється з дуже добрим успіхом, і під час відвідин численних держав в Европі й Азії Бенсон міг ствердити, що вони хотіли б і надалі купувати американські харчі не за доляри, а за свою валюту.

Бенсон закінчив конференцію заявою, що якби йому вдалося здійснити свою програму, то американські фармери могли б спокійно дивитися в майбутнє, і не залежали б від деколи химерних настроїв членів Конґресу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Б. Гошовський

НАШІ МИСТЦІ-ГРАФІКИ, МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ Й „ВЕСЕЛКА"

(2)

У такій ситуації ледве чи можна вимагати від покупця книжки виробленого естетичного й мистецького смаку, коли цей смак „виховується" у великій частині на фототипічній і подібній макулятурі (не говорячи в цьому випадку про її мову й правопис!), і коли цю макулятуру отак безтурботно приймають на свої полиці й пропонують покупцеві наші книгарні. Така книжкова „культура" стає особливо злочинною, коли переноситься на ділянку дитячої книжки, яка має бути не тільки літературним, але одночасно мистецьким твором, що виконує важливу ролю в розвитку естетичних почувань дитини, її смаку, сприймань, а далі й розуміння мистецтва.

Правда, розкішні, ілюстровані багатокольоровими ілюстраціями видання для дітей з усіх найкоштовніші, але, не зважаючи на це, потреба на них пекуча, — як вияв нашої турботи за нашу мистецьку дитячу книжку і як вияв творчости наших мистців-графіків.

І ось складається жалюгідна ситуація: ряд визначних відомих майстрів нашої книжкової графіки — і всі вони засуджені таки ж ними самими майже на повну творчу смерть. Коли все ж вони якось працюють творчо, то це не для української, і ще гірше — не для нашої дитячої книжки.

II

Згадуючи мистця-графіка Судомору, ми завжди висловлюємо глибокий жаль, що загинув він отак передчасно у вирі війни, і що його, збережена своєрідним чудом, високоцінна мистецька спадщина — така нечисленна, але одночасно не жалуємо, що живим, присутнім сьогодні між нами нашим мистцям-графікам не даємо змоги обдарувати нас і наших дітей бодай кількома мистецькими виданнями на рік.

А тим часом наші історичні перекази, легенди, козацькі думи, взагалі наш фолкльор, вибрані твори нашої загальної й дитячої літератури — все це довгі десятки й сотні років ждало на своїх образотворчих мистців, — і, на жаль, жде даремне на них і сьогодні.

Це мало, дуже мало, втішатися унікатними у своїм роді „Гайдамаками" Шевченка з ілюстраціями Сластьона чи „Словом о полку" Я. Гніздовського, — таких чи подібних видань, особливо для наших дітей, нам треба десятки!

При нагоді ювілейного року Марка Вовчка хочеться нагадати, що французькі й німецькі, а навіть московське видання з 1872 р. її славної „Марусі" були багато ілюстровані (дармащо історично здебільша невірно), а в нас єдине, як знаю, ілюстроване, при тому дуже скромно, видання цієї повісти появилося щойно перед останньою війною в львівській „Просвіті" (ілюстрації Я. Гординського). Чи ж ювілейний 1957 рік не міг принести і в нас розкішне видання цієї відомої повісти про малу героїню українського степу з розкішними ілюстраціями мистця П. Андрусева, чи В. Баляса, М. Бутовича, М. Дмитренка, Я. Гніздовського, С. Гординського, Е. Козака, Б. Крюкова, М. Левицького, Г. Мазепи, М. Михалевича, П. Холодного, В. Цимбала . . .

Не одне чи два прізвища, а десятки відомих мистців і талантів —, який небувалий, та ще й на еміґрації! — просто неповторно, єдиний ласкавий дар долі і яка неповторно єдина нагода дати цим мистцям змогу висловити в картинах, а далі закріпити мистецькими виданнями багатство нашого духа, виявлене в красі нашого слова!

В усій праці на відтинку нашої культури кожне наше мистецьке видання — це виїмкової ціни здобуток, при чому здатний опинитися в кожній хаті і сповняти тут свою особливу ролю-місію, — таку, яку власне єдино таке видання може сповняти.

Так, правда, для тих мистецьких праць і видань потрібні меценати — поодинокі і збірні. Можу добавити, що ОПДЛ має в своїм розпорядженні вже й готові для видавання мистецькі твори для дітей, здійснює теж поступово дальші поважні мистецько-видавничі пляни. А меценати — знайдуться.

Можна всяко оцінювати факт кожнорічного — уже четвертий раз з черги фундування українським громадянством дитячого журналу „Веселка", можна вважати його, — як це дехто і твердить, — таким самим пресовим фондом, що його організують і збирають кожного року, крім передплати, різні наші пресові органи, можна вважати його теж виявом „звичайного" громадянського обов'язку, можна вважати його теж вислідом кожнорічної „кампанії" УНСоюзу і його щоденника „Свободи" — все це на свій лад дійсно так, але попри ці „звичайні" моменти стає тут в усій своїй силі найцінніший фактор: незламність нашої віри в нашу Українську Правду.

У найважчій, найтрагічнішій добі нашої історії, в обличчі потворних сил, що спряглися на наше знищення, загнані й розсіяні на сотні й тисячі миль від рідної землі, ми, одержимі своєю Правдою і вірністю їй, знову й знову починаємо наш ріст від основ, знову й знову вирощуємо з самого малечку наші молоді покоління в світі цієї нашої Української Правди, на службу для Неї в ім'я майбутнього її тріюмфу.

І передусім у такому, власне в такому аспекті найпоречистішою мовою говорить факт постання в 1954 р. і факт кожнорічного фінансування українським громадянством „Веселки" — власне не іншого, а дитячого журналу.

Сьогодні, по кількох роках, ми може вже й звикли до існування „Веселки", як до самозрозумілого факту і самозрозумілої невідмовної конечности, але все ж не забуваймо, як у 1950-53 рр. — в період нашого переселювання і „вростання" в американський ґрунт — справа видання такого періодику була в нас проблемою, перед якою ставали ми, бувало, просто безпорадні.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р М. Дудра

З ЖЕНЕВИ ДО ТАНЖЕРУ

(З відвідин Европи)

(12)

9. Клаптик „Чорного Континенту".

Виїжджаючи до Европи, ми плянували відвідати також Близький Схід, зокрема Туреччину, Ізраїль та Єгипет. Інвазія Єгипту Ізраїлем та десант французьких й англійських військ в зоні Суезького каналу знівечили наші пляни, бо американський уряд, у зв'язку з цим напруженням, заборонив американським громадянам їхати в цю частину Африки та Азії. Хоч сама інвазія Єгипту скінчилася відносно скоро, напруження в цій частині світу тривало далі, а з ним продовжувалась і заборона для американських громадян їхати туди".

Та все ж таки мали щастя побачити бодай маленький клаптик „Чорного Континенту", відвідуючи Танжер, що лежить на північно-західньому кінці Африки, навпроти Еспанії. З Гібральтару це вже справді тільки „один скок" до Танжеру, бо їзда корабликом триває всього дві години.

Ще два роки тому Танжер був невтральною міжнародною зоною, під управою 9-ох держав, в тому числі Америки. Він був відділений від еспанського і французького Марокко. Сьогодні ці всі три частини Марокко злучені в одну незалежну державу, і танжерські араби з гордістю говорять, що в них немає вже „чужих протекторів", бо їхній султан, теперішній король Мохаммед V, є „босом" цілого Марокко. Але Танжер далі зберігає характер „відкритого міста", з різними торговельними привілеями, яких не має решта Марокко. При в'їзді до Танжеру ще й нині не вимагають від чужинців марокканських віз, хоч поза тим візи обов'язкові на території Марокко. Зате при в'їзді до Танжеру питають пасажирів, на який час вони їдуть туди і в якім готелі задержуються. Це для безпеки чужинців.

Двогодинна їзда корабликом з Гібральтару до Танжеру переносить туриста з европейського на африканський континент. Для багатьох пасажирів це зовсім буденна річ. Вони відбувають цю подорож туди й назад щодня або принаймеше щотижня. Але для чужинецьких туристів це — справжня подія, бо Танжер — зовсім інший, екзотичний світ. Це ще не ця справді „чорна" Африка, з муринами і джунглями, але все ж таки це Африка, це арабський світ.

Арабський світ вітає европейських та американських пасажирів вже при самому виході з корабля. Це — арабські провідники, убрані в різнокольорові фези на головах та в сягаючі по кістки різнокольорові „тоги". Вони садовлять пасажирів у таксівки та розвозять їх по готелях, а потім служать їм як провідники по місті. Хоч Танжер одно з найбільш космополітичних міст у світі, де можна легко порозумітись будь-якою світовою мовою, все ж таки рідко хто з чужинців, які приїжджають сюди перший раз, відмовляється від послуг такого провідника. Це будь-що-будь цілком відмінний світ, а при тому ці провідники дуже дешеві. Наш провідник почислив нам за 5 годин втраченого з нами часу всього 2 дол. Він, хоч і неписьменний, говорив, крім своєї арабської мови, англійською, еспанською, французькою та німецькою. Навчився їх тільки з „говорення", бо читати не вмів. Денебудь такому „поліглотові" треба було б заплатити принайменше 10 дол. за такий час.

Під оглядом національним Танжер, який переходив на протязі історії „з рук до рук", це — „вавилоська вежа". Абстрагуючи від чужинців, які приїжджають сюди на довший чи коротший час як туристи чи в справах, місцеве населення Танжеру (коло 150 тисяч) складається з різних націй. Між білим населенням переважають еспанці і французи, але поза тим тут можна знайти всяку іншу вже національність включно з великим числом европейських і тут народжених жидів. У старій, мішаній дільниці міста чергуються крамниці арабських „абдаллахів", жидівських та німецьких „вацманів", польських „пйонтків" та руських „потьомкінів". Одні з них замкнені в неділю, кругі в суботу, а треті (арабські) в п'ятницю. Вивіски на крамницях та по всіх урядах в трьох мовах: арабській, еспанській та французькій. Всюди також говорять принайменше цими трьома мовами, а часто ще й англійською. Ціни виписані в еспанських пезетах і в марокканських та французьких франках взаємовартість яких тотожна. Але тут всюди приймають також всякі інші гроші, бо в Танжері немає жадних валютових обмежень.

Ціни в Танжері низькі. За 1 дол. мали ми гарну кімнату в доброму готелі, за 50 центів можна мати нормальний обід, а за 70 центів таксівка обвезе туриста по цілому місті. Спеціяльною популярністю втішаються тут між туристами дешеві шкіряні марокканські вироби. Низькі кошти прожитку, прекрасний клімат та екзотика Танжеру стягають до нього, зокрема, всяку „богему" з цілого світу, яка не може дозволити собі на дорогий повоєнний Париж. Тут навіть американська мільйонерка Барбара Готтон купила собі старий еспанський дім під самим муром „касби".

Ідеальнішого клімату, як в Танжері, годі собі уявити. Ми переконались, що в той час, коли в Мадриді температура доходила до 100 ступнів, у Танжері було всього 80 ступнів. Це так тільки кілька годин на день, в полудне, бо поза тим температура обнижується тут ще більше, а вночі навіть зовсім холодно. Але й в саме полудне сонце зовсім не докучає, бо повітря дуже сухе, а при тому повіває легкий вітерець з моря. Чи в гарячі, задушливі літні місяці нюйорчанин може уявити собі краще місце як, терасу султанського палацу на самому вершку танжерського узгір'я, звідки відкривається прекрасний вид на ціле місто, на довколишні африканські горби та на протилежний европейський континент. Легкий вітрець охолоджує паруючу „турецьку каву" на столику та лоскоче ніздрі п'янким запахом африканської рослинности, яка зеленіє та цвіте тут цілий рік. Це ж справжній „рай на землі".

Очевидно, в цьому „раю" є багато й біди. Місцеве арабське населення живе дуже нужденно. Тут немає жадних сеґреґаційних приписів, які розділяли б арабське населення від білого. Але силою економічних обставин фактично сеґреґація існує у великій мірі. Найбідніше арабське населення живе в архаїчних приміщеннях на самій „касбі", довкола напівзнищеного султанського замку, який сьогодні показують як музей, відгороджене від решти міста колишнім оборонним муром. Решта старої, арабської частини міста має мішаних мешканців — багатших арабів і бідніше біле населення. У модерній, просторій дільниці міста, з широкими, неонами освітленими бульварами, з елеґантними крамницями та льокалями і з апартаментовими кам'яницями, збудованими з білого „стоко", живуть майже виключно багаті европейці та американці.

При такій нужді, яку тут зустрічається між арабами, треба подивляти, як гідно поводить себе в більшості місцеве арабське населення. Коли ми їхали до Танжеру, нас остерігали, що це арабський світ і в ньому дуже небезпечно чужинцеві. Очевидно, Танжер має репутацію „міста

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІСТІ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЗУАДКОМІТЕТУ

1. Зв'язки:

20-го листопада відбулися в Ню Йорку Загальні Збори відомої кооперативи КАРЕ. Ця Кооператива веде акцію харчової і іншої матеріяльної допомоги у всіх країнах світу. КАРЕ вважається добровольчим репрезентантом З'диненних Держав Америки в акції допомоги у світі. Членами цієї Кооперативи є великі американські суспільні і допомогові організації, такі, як Американськта Федерація Праці — Конгрес Індустріяльних Організацій. Федеральна Юнія Фармерів, Гаяс, і інші. Членом КАРЕ є теж наш Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, та ще й членом основником цієї установи від 1945 року. На останніх Зборах КАРЕ представник ЗУАДКомітету, його Президент д-р Володимир Галан був обраний заступником Президента Кооперативи КАРЕ, що означає велике виріжнення нашої допомогової установи.

2. Міжнародний Дитячий Фонд при Об'єднаних Націях.

На зборах КАРЕ був приявний екзекутивний голова Американської Комісії до Міжнародного Фонду п. Норман Актон і він запевнив про переведення допомоги Міжнародного Дитячого Фонду теж для дітей і матерей втікачів (дотепер з цього фонду користали лише окремі держави). В найближчому часі відбудеться нарада в цій справі з п. Актоном і президент ЗУАДКомітету предложить йому конкретний плян.

3. Допомога нашим людям в Польщі.

КАРЕ має контракт із польським урядом для переведення допомоги в Польщі. Крім загальної допомогової акції є деякі можливості пересилати індивідуальну допомогу, але лише через організації — членів КАРЕ. ЗУАДК вже вислав 45 індивідальних пакетів для окремих осіб у Пальщі. Крім цього переслав повне забезпечення для одної нашої школи - бурси в Польщі на близько тисячу долярів. Пакети для індивідуальної висилки є чотирьох родів, а саме: пакет з матеріялами на костюм за 17.50 дол., пакет з коцом, чи теж із постіллю по 10 дол. і харчевий пакет (12 фунтів, в тому кава, шоколяда і інш) за 6 дол. Заінтересованих у висилці пакетів просимо звертатись на адресу

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

При цій нагоді подається до відома, заінтересованим у переселенні з Польщі, що американський консул у Варшаві з уваги на велике число зацікавлених у переселенні приймає реєстрацію лише тих аплікантів, які мають у ЗДА найближчу рідню: дружин, батьків, дітей, чи сестер або братів. У всіх справах ближчі інформації дасть ЗУАДК на вище поданій адресі.

Злучений Акраїнський Американський Допомоговий Комітет.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

ДОПОВІДЬ Б. КРАВЦЕВА ПРО ПЕРШІ МАПИ УКРАЇНИ

10 листопада 1957 року в Ню Йорку відбулась конференція Історичної Секції УВАН у ЗДА, на якій ред. Богдан Кравців прочитав доповідь про перші друковані мапи України (15—16 сторіч), ілюструючи її показом низки друкованих мап, а також фотокопіями деяких важливих картографічних пам'яток.

На початку доповіді Б. Кравців заявив, що робить свою доповідь, як колекціонер, який, зацікавившись збиранням стародавніх мап України, почав вивчати теж і їх історію. Він ствердив, що тема цієї доповіді охоплюватиме лише друковані мапи України 15 і 16 сторіч, включно з мапами давніших картографів, що були видані згаданого періоду. Далі Б. Кравців подав короткий огляд картографічних пам'яток античної доби і середньовіччя, що стосуються України, чи її окремих районів, таких як мапа українського Чорномор'я на щиті римського вояка, знайденому в Дура Европос, і мапи Ідрізі, Беатуса, Ербсторфська і Герефордська.

Перегляд перших мап України доповідач почав показом і обговоренням мап Европейської і Азійської Сарматії, зроблених за даними Клавдія Птоломея, грецького астронома, математика і географа кінця 1-го і початку 2-го століття по Хр. у рукописних пізніших візантійських і латинських списках приписуваної Птоломеєві „Географії" і в її друкованих виданнях, перше з яких з'явилось 1477 року, згадані мапи Европейської і Азійської Сарматії були визначувані як „Европи Таблиця VIII" і „Азії Таблиця II". До 1600 року було вже 37 таких видань тієї початкової „Космографії" і потому „Географії". Доповідач показав мапу Европейської Сарматії, взято з першого Меркаторового видання „Географії" Птоломея 1578 року. Вона охоплює всю українську територію на захід від Дону з Озівським морем і Кримом, також частину Польщі, Литву і частину Московщини. Друга мапа охоплює всю територію між Волгою і Доном. Далі доповідач показав сегменти з відомої римської карти доріг (Табуля Ітінерарія Пойтінгера), зробленої правдоподібно в кінці 4-го ст. по Хр. і опублікованої вперше відомим картографом 16 ст. Абрагамом Ортеліюсом. Озівське море показано на цій мапі, як замкнене довге озеро, а Чорне море, як довга смуга, подібна до річки.

Доповідач показав фотостати мап Східньої Европи Марка Беневентанського, видання 1507 року, і Мартина Вальдземюллера, видання 1513 року. За думкою новітніх дослідників, ці мапи очевидно зроблені на підставі частково збережених до нашого часу мап Польщі, України, Угорщини, Туреччини і Московії, що їх склав Бернард Ваповський, краківський історик і канонік, мапи якого були видані 1526—28 років у Кракові. На обох згаданих мапах „Русь" (західні українські землі) трактована як окрема область, рівнорядна з Польщею, Угорщиною, Німеччиною, Чехією і Волощиною. Є підстави гадати, що мапами Ваповського користувались такі пізніші картографи, як Мюнстер, Гастальді, Меркатор, Гродецький, Пограбський та інші. У 1551 році у Відні була видана перша друкована карта Буковини і суміжних областей: Покуття, Поділля і Бесарабії.

Перша мапа Східньої України і Московії постала в 30-х роках 16 століття в Римі і була зроблена на підставі даних московського посла до Папи Климента VII, Дмитрія Герасимова. Опублікував цю мапу вперше італійський картограф Аньєзе і на ній базовані пізніше мапи Московії. Доповідач продемонстрував оригінальну мапу Московії з „Географії" Птоломея, виданої 1561 року у Венеції.

Черговою обговореною доповідачем малою, що стосується теж України, була мапа „землі великого княжества московского", що її зробив, на підставі даних московського полководця Івана Ляцького, ґданський ритовник Антон Від (1500—1558), і що була опублікована з латинськими і московськими написами 1555 року. З української території, вона охоплює землі до Чорного і Озівського морей.

Далі Б. Кравців продемонстрував, давши пояснення, мапи кількох видатних космографів і картографів 16 століття: Мюнстера — три мапи Східньої Европи, Азійської Сарматії, Абрагама Ортеліюса — мапа античного Надчорномор'я, мапи Вацлава Гродецького і Герарда де Иоде. Вкінці доповідач показав мапи найвидатнішого картографа того часу — Гергарда Меркатора, зокрема його мапи Надчорномор'я, Литви (з українськими землями) і Росії.

Свою доповідь Б. Кравців закінчив оглядом наукових праць, присвячених картографії України двох обговорених ним сторіч, ствердивши, що в новітній літературі нема відповідних праць українських учених. Тим часом старовинні мапи дають багато цікавого матеріялу для таких питань, як державноправне становище українських земель у різні часи, назви „Русь" і „Україна", місцеве називництво, тощо.

Відповідаючи на численні запити присутніх, доповідач поінформував про історію своєї колекції мап України, яких він тепер має понад 300, і які охоплюють або всю Україну, або окремі її частини. Мапи він здебільшого придбав у антикварних крамницях Ню Йорку, Шикаго і Филаделфії, деякі виписав з Европи.

Л. Д.

НАШІ МИСТЦІ-ГРАФІКИ, МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ Й „ВЕСЕЛКА"

(Закінчення зі стор. 2-гої)

Приймаємо сьогодні, як самозрозумілий факт, що дитячий журнал, попри свої високі педагогічні, навчальні, розвагові і літературні вальори, мусить мати також своє високодбайливе графічно-мистецьке оформлення, і що це оформлення мусить бути теж і виявом та форматором української духовости, що воно, нарівні із словом, а то й сильніше від нього, мусить діяти на уяву дитини, розвивати її естетично-мистецькі почуття, а далі її відчування та й розуміння мистецтва, зокрема, притаманностей українського мистецтва — його давніх основ з княжої доби, його візантійських далі бароккових елементів, багатства народних джерел і врешті модерного українського мистецтва, якщо воно базоване на рідних основах і зберігає власне духове обличчя.

Коли до появи „Веселки", точніше її розкішних, на гарному папері, річників, наш мистецький смак та розуміння розвивали тільки спорадичні й рідкі мистецькі видання, то три річники „Веселки" зробили в цьому відношенні незвичайно цінну роботу. Вже самий факт, що ілюструють її не один-два, а майже всі наші відомі мистці-графіки, має свою окрему мову. Ясно, що це не випадок, а плянове діло, а з цим і шляхетна служба мистців дітям. Одночасно це власне шлях виховування дітей через мистецтво і в мистецтві.

„Веселка" стала своєрідним показом-виставкою сучасної української книжної графіки, репрезентованої понад десятком імен наших мистців з різним індивідуальним мистецьким обличчям, з різними критеріями й напрямними своєї творчости. І зовсім не випадок, що у „Веселці" знайшли місце теж зовсім модерні ілюстрації, — отож десятки, а властиво вже сотні різних своїм висловом і своїм стилем ілюстрацій різних мистців на сторінках цього єдиного у нас своїм характером видання — це змога й нагода заговорити сьогодні про рівень, ролю, завдання та шляхи нашого головно книжного графічного мистецтва, як теж про його мистецько-виховну дію в нашій дійсності, — це теж змога перевести порівняння, напр., з ближче відомою нам сьогодні американською й англійською книжною графікою, а ще, зокрема, ствердити всю вагу й цінність вільно-творчого розвитку і цього нашого мистецтва в порівнянні до шабльоново-мертвотної ялости соцреалізму, диктованого на рідних землях.

Це врешті нагода заговорити про справи, про які в нас досі — поза поодинокими випадками, — мови не було, а які вже дуже настирливо домагаються свого обговорення й з'ясування, а саме — про основні принципи ілюстрування нашої української дитячої книжки.

У цьому відношенні „Веселка", як своєрідна репрезентація нашого графічного мистецтва, це окрема цінність, що її — за почином УНСоюзу при співпраці ОПДЛ — створило й творить — вірне законам Української Правди — наше громадянство, а заторкнуті, дякуючи цій же „Веселці" питаня — це предмет для дискусії, на яку ждемо від наших мистецтвознавців і самих мистців та й від ознайомлених із справами виховання в мистецтві наших педагогів і батьків. Такій дискусії безперечно допоможе ознайомлення з відповідною, зовсім уже не вбогою на цю тему, чужою, зокрема, англомовною літературою.

І така дискусія буде нашим черговим цінним досягненням.

Б. Гошовський

● **У Франції** молоко подорожчало за одну ніч на 4%, масло — на 6% а м'ясо — на 10%. Гальон ґазоліни коштує тепер у Франції $1. Кошти прожитку зросли за останній рік на 12%.

● **В Шикаго** заарештовано 12 осіб, головних доставців наркотиків у південній і західній частинах міста.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

Концерт Мирослава Скали-Старицького.

Здається не буде помилкою сказати, що шикаґівське громадянство нетерпляче дожидало цього великого концерту (в дні 20 жовтня ц. р.). Бо й справді, концерт був великий, бо мистецтво співу, техніка володіння голосом і чудова дикція в Мирослава Скали - Старицького — є великі. Всі пісні і арії Скала - Старицький інтерпретував так витончено, свій теплий та оксамитний тенор переливав так легко і без зусиль чудовими піянами у високі, певні реґістри, що на всіх залишав глибоке враження та викликав щире захоплення. Це був дійсно рідкий образ бачити нашу шикаґівську публіку так розентуріязмовану, яка в першій половині не щадила гарячих оплесків, а в другій залю заливали хвилі оплесків. Любителі мистецтва та представники Ліги АУП, яка мала щасливу думку спровадити співака до нашого міста, обдарували співака розкішними кошами та букетами квітів. С. Старицький мав добру акомпаніяторку в молодій Олі Дубрівній - Соловій, що особливо „розігралася" після двох перших точок, чим причинилася до успіху імпрези.

Велика, модерна Авдиторія св. Миколая, що нею не повстидалася б навіть найбагатша національна група Шикаго на 1,200 місць — була повна по береги і серед неї можна було побачити багато осіб із сусідніх стейтів, які переїхали і кількасот миль, щоб послухати того, з Божої ласки, співака з Европи.

Треба вірити, що коли тільки Мирослав Старицький не приїхав би до Америки, то завжди знайде в Шикаго захоплених слухачів. Із М. Старицьким можна б попробувати здобути й американську публіку. Цей риск, на який за першим разом не міг собі дозволити ані наш співак ані його опікуни, бож навіть наша публіка не мала докладного уявлення про якість і клясу цього співака. Заповнити репрезентаційну залю в Шикаго на 3,000 місць без небезпеки пустити гостя з дефіцитом —досі могла собі в Шикаґо дозволити тільки славна Капеля Українських Бандуристів. Наш гість — М. Старицький, перед своїм першим виступом в Шикаго — не міг дозволити собі на ті величезні кошти залі, але треба вірити, що в майбутньому найде серед широких кругів нашого громадянства таких щирих прихильників, які зуміють змобілізувати не тільки своїх скептиків, але, що важніше, найдуть дорогу до чужої публіки, як це було у випадку з Капелею.

Вдатний, репрезентативний виступ цього співака, що на очах виростає на нашого репрезентативного тенора перед своїми і чужими в нашому місті — це повинно бути з його черговим приїздом нашою спільною амбіцією, а для нього заохотою не лише моральною, але й матеріяльною, бо не самою славою чи піснею він може жити і рости.

Д. Л.

Маямі, Фла.

Плян будови церкви.

Нарешті життя Української Православної Парафії в Маямі відновилось і оформилось. 16-го жовтня 1957 р. прибув до Маямі назначений консисторією настоятель нашої Української Православної Автокефальної Церкви св. Миколая протоєрей Василь Булавка. Негайно вибрали парафіяльну Управу під головуванням енерґійного п. Івана Козири, організували сестрицтво.

Парафіяльна Управа приступила дво підшукування площі під будову церкви і разом з сестрицтвом занялася збіркою фондів на будову. Порожня парафіяльна каса почала поповнюватись.

Протоєрей Булавка, разом з активними парафіянами, відвідав українців в цій громаді, адреси яких були відомі, щоб виявити всіх православних українців. Служби Божі наразі відправляються в приміщенні Українського Народного Дому під адресою: 3938 Н. В. 17 Евню від 10 год. ранку, кожної неділі.

Парафіяни задоволені зі свого енерґійного настоятеля.

Було б дуже добре, якби земляки з північних стейтів також знали і пам'ятали, що в Маямі існує Українська Автокефальна Православна Церква.

О. Л. П.

Асторія, Н. Й.

Концерт пісні й танку.

„Щасливу путь нам, Боже, дай ... побачить дай нам рідний край ..." — ці слова Пісні-Молитви з оп. „Запорожець за Дунаєм" поплили з таким чуттям у чудовому виконанні „соловейка з Асторії" — П. Галини Стельмачук і П. Євгена Гречила, що зачарували всіх присутніх в Ст. Джозеф авдиторії — минулої неділі. І чужинці з подивом слухали і відчули, що це якась небувала мелодія, яка витискає сльози на очах і заковує людей в екстазі туги за рідним краєм. Це сольо на фоні Асторійського Хору, при фортеп. супроводі п. Гентиша, випровадив мґр. Константин Лиско з такою фінезією, що це подивугідне, що з такого малого хору при церкві Чесного Св. Хреста в Асторії він у короткому часі виплекав правдиву мистецьку одиницю, що може зайняти гідне місце на всіх наших репрезентативних виступах.

Бо й дивний це якийсь хор і цікаві його виконавці: Що п'ятниці, як один, сходяться на проби, де вже „приїхали наш професор" п. Лиско з далекого Бронксу і конферує з елеґантним - тактовним „демократом" п. Андрієм Стельмачуком, президентом хору і його дружиною п. Галею, що є головною солісткою - соловейком і серцем хору. А потім, чи на дворі буря, чи дощ, вони все тут перші: пані М. Климишин і п. М. Малан — чудові альти, що дуже люблять співати. За ними (часто і просто зі служби або праці) „великий" Юра Васильців і не менший Никола Оприско — два „запорожці" — (тільки вуса їм бракують) — два прекрасні баси - солісти, що їх позавидували б і найкращі хори. А далі всі інші добрі хористи, що, хоч змучені тижневою працею, — сходяться, поговорять і поспівають.

Оттакий то наш асторійський хор! А програма?! Хто був, тому ще й досі в ухах дзвенить „Птичий хор", „Коломийки" й інші, а хто не був, — нехай жалує! Бо Асторійська Громада, як зазначив у своїй промові парох о. В. Андрейчук, цим виступом не лише популяризує нашу справу між чужинцями, але хоче своїми силами збудувати собі нову церкву — в такому прекрасному положенні, що колись напевно ціла українська колонія збиратиметься там на гаїлки (а місця буде доволі!).

Цікаві інтерпретації традиційних весільних звичаїв, весівок і запорозьких герців у виконанні „Українського танкового ансамблю" під проводом п. Івана Флиса і наших „запорожців" і національні танці наших найменших (але і найчисленніших — 70 дітей) під умілим керівництвом п. Олени Оприско — були прекрасним доповненням цього вдалого виступу.

Олд.

Надвишка накцини проти азійської інфлюензи внаслідок зменшення числа занедужань

Ню Йорк. — До кінця листопада цього року 6 фармацевтичних фірм випродукували 51,700,000 кубічних сантиметрів вакцини проти азійської інфлюенци, але внаслідок змешення числа занедужань на цю недугу люди не щепляться проти неї і велике число доз цієї вакцини не продане. Якщо не збільшиться число занедужань на інфлюенцу в зимових місяцях, то ті фірми готові мати втрати, бо їхня вакцина не буде продана в найближчому році. В холодільниках вакцину можна переховувати впродовж 18 місяців, і вона не зіпсується. В перших місяцях після появи інфлюенци була недостача вакцини, і її продавали тільки певним категоріям осіб, які найбільше були наражені на цю недугу. Тепер її є доволі, але люди не спішаться щепитися, бачачи, що азійська інфлюенца вигасає.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 13 листопада відбудеться у приміщенні Клюбу доповідь ред. Богдана Кравцева п. н. Перемога лірики (Про поетів і поетес наймолодшої літературної генерації під Совєтами). Початок о год. 8-ій вечора.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.00
1 цаль через 2 шпальти	3.75
2 цалі через 2 шпальти	7.00
3 цалі через 2 шпальти	10.50
4 цалі через 2 шпальти	14.00
5 цалів через 2 шпальти	17.75
6 цалів через 2 шпальти	21.50

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — **найпізніше до 25-го грудня 1957 р.**

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

З Женеви до Танжеру

(Закінчення зі стор. 2-ої)

інтриг, скандалів, шмуґлерів і вбивств". Але нам, здається, що до тієї поганої репутації Танжеру причиняються більше всякі чужі елементи, як місцеве арабське населення. Проте, в Танжері не є менш безпечно, як в европейському чи американському місті. Вже по кількох годинах проходу по місті ми переконались, що чужинець може тут безпечно зайти навіть до найгірших завулків та льокалів, ачевидно, не пізно, вночі. В арабській частині міста араби продають свій товар не тільки в крамницях, але також вздовж вулиць, навіть на землі, але жаден з них не зачепить прохожого, хібащо покупець зупиниться біля його краму.

Араби гостинні і вони все покажуть чужинцеві, з виїмком своєї святині — мечету. В Танжері, побіч еспанських та французьких костелів, є один мечет з традиційним високим мінаретом. Ми хотіли зайти туди, але нам чемно пояснили, що чужинці не мають права вступити до їхніх мечетів. Туди навіть їхні жінки заходять тільки раз на тиждень, і то до осібного приміщення, а не разом з чоловіками, щоб не перешкоджати їм у їхній „розмові з Аллахом". Зате для чоловіків мечет відчинений кожного дня від раннього ранку до пізньої ночі. Вони весь час заходять туди одинцем чи малими групами, скидаючи при вході сандали.

Три дні побуту в Танжері — це рішуче замало, щоб бодай в загальному збагнути цей чарівний світ жінок з закритими обличчями, нічного чорного неба з ясними зорями та казок тисячу й одної ночі, де сьогодні схрещуються вже в великій мірі орієнтальні і західні впливи. Тому ми з жалем покидали „Чорний Континент", відпливаючи назад до Ґібральтару, де вже чекав на нас корабель, який завіз нас до Ню Йорку. За нами ще довго маячіли на овиді, спершу справді, а далі в нашій уяві, сильветки европейського і африканського континентів.

Кінець

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Т-ва Запорожська Січ, Відд. 367, відбудуться в неділю, 15 грудня, о 1:30 по полудні в церковній залі. Подаємо до відома членам, що ці збори дуже важні, бо буде вибір уряду на 1958 рік. Обов'язком всіх членів вибрати що найкращий уряд. Успіх Товариства і Союзу залежить на співпраці членів і уряду. Рівнож подаємо до відома, що члени, котрі довгують, будуть суспендовані. Просимо, щоб всі члени старалися позаплачувати довги так, щоб книги були замкнені без довжників. — К. Манківськию, предс.; П. Дзюба, кас.; В. Попович, секр.

ДОНОРА, ПА. — Б-во св. Николая, Відд. 232, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 15-го грудня. На зборах буде вибір нових урядників на 1958 рік. Просимо також вирівняти в цьому місяці всі свої залеглості. — М. Пандрак, секр.; Т. Газдайка, Г. Годзик.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. — Т-во Зап. Січ, Відд. 330, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, о год. 2-й по пол., в залі У.Н. Дому. Проситься членів явитись на збори — буде вибір уряду на 1958 р. Довгуючих членів проситься вирівняти місячні вкладки, щоби не переносити довгів на наступний рік. — І. Андрішин, предс.; М. Русин, кас.; Н. Паламар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Пресв. Діви Марії, Відд. 112, повідомляє членів, що збори відбудуться 15. грудня по третій і четвертій Сл. Божій, в церковній залі при West 7th. Всіх довгуючих просимо вирівняти залеглі міс. вкладки. Деякі члени до цеї пори не підняли чеків-дивіденди. — А. Купер, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. — Т-во Рогатинщина, Вдд. 396, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 3-ій по пол., в залі на 18 and Sidney St., при укр. прав. церкві на Савт Сайд. Просимо прийти на означений час, бо буде звіт уряду за 1957 рік, а відтак вибір нового уряду на 1958 рк. Так само просимо прибути на збори молодіж, щоб було з кого вибрати новий уряд. — І. Драпала, предс.; Ф. Цюлюпа, кас.; І. Слободян, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 192, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, о год. 2-ій по пол., в У. Н. Домі, 231 Кінґ вул. Буде звіт з ювілею і буде вибір уряду на 1958 рік. Проситься всіх членів прибути. — Я. Синишин, предс.; І. Верещак, кас.; М. Політило, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Управа Відділу 484 ім. Тараса Шевченка повідомляє, що чергові місячні збори відбудуться 14-го грудня о год. 7-ій ввеч., в приміщенні церковної залі при 1108 Стейт Ст. В програмі дня будуть обговорені актуальні Союзові справи і визначення дня на річні збори. Пригадуємо членам, що є нагода заощадити кілька долярів і час, член, що вплатить одноразову річну премію одержить 6% знижку. При цій нагоді проситься довгуючих членів вирівняти свій довг на протязі місяця грудня. — В. Запаранюк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Т. Шевченка, Відділ 156, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю 15 грудня, о год 2-гій пополудні в громадськім домі. Прийдіть всі й приведіть нових членів. Будуть звіти та вибір Управи на 1958 рік.
Н. Іщук, Предсідник, В. Трач касир, В. В. Новак, секретар.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ, Відділ 59 УНСоюзу, повідомляє, що місячні Збори відбудуться в суботу 14-го грудня 1957 р. в УН-Домі ч. 517 Галет улиця, о год. 7.30 вечором. Рівнож взивається тих членів, котрі є довжні до Т-ва, щоби вирівняли свої довги найдалі до 20-го того місяця, щоб можна гроші вислати до Головної каси раз на рік. Рівнож, щоб секретар підготував звіт для контролі. В місяці січні 1958 року відбудуться річні збори нашого Т-ва і вибір нової Управи на 1958 рік.
Управа

МЕНВІЛ, Н. Дж. Т-во ім. Т. Шевченка, Відділ 349, повідомляє своїх членів, що місячні збори того Відділу, відбудуться в неділю дня 15 грудня ц. р., о год. 2-гій по полудні, в домі Ветеранів, при вул. Вашинґтона в Менвіл, Н. Дж. Проситься всіх членів обов'язково прибути. Управа

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Від. 324, повідомляє, що звич. місячні Збори Т-ва відбудуться 14-го грудня, о год. 7-ій ввечорі. Просимо всіх членів прибути і зогляду на кінець року вирівняти всі залеглі членські внески. Поза тим є деякі важні справи, які треба полагодити. Управа: Горохівський А. Предсідник, Струк Іван, сек.

ВОТЕРВЛІВ, Н. Й. Б-во св. О. Николая, Від. 13, повідомляє, що Річні Збори відбудуться в неділю 15-го грудня ц. р., о год. 2-гій по полідні, в залі Українського Улюбу 402-25 ст. Тому, що буде вибір Уряду на 1958 рік, проситься обов'язково всіх членів прибути на ці Збори, а довгуючих членів вирівняти свої залеглости перед кінцем року. А. Урбан — секретар.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов", Відд. 370, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, по спів. Богослужбі, около 11:45 перед пол., в церковній залі при 127 Парк Ст. Проситься членів і члениць, а з окрема урядників, прийти на збори. Будуть звіти річної діяльности і вибір нових урядників на 1958 рік. Просться всіх членів обов'язково прибути, маємо важливі справи до полагодження, як змна статута, виплачування бенефітів для членів і члениць. Щоб можна зробити зміну статуту треба щоб на зборах була більшість голосів присутніх членів. З огляду на важливі справи до вирішення присутність всіх членів і члениць обов'язкова. Довгуючим членам пригадується, щоб до кінця року вирівняли свої залеглі вкладки. — К. Стасюк, предс.; Р. Голубович, кас.; В. Гіна, секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Б-во св. Николая, Відд. 276, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 2-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на час. Приведіть своїх приятелів, а ми радо впишемо в члени нашого Б-ва. По зборах буде перекуска, котру приготовить наше С-во. — С. Іваницький, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. О. Николая Від. 106, відбудуться в неділю 15-го грудня, о год. 12-ій в полудне, в домі Відділів УНСоюзу при 843 Н. Вестерн Евню. Просимо прибути і вирівняти свої вкладки до кінця року, щоби непереписувати довгів на слідуючий рік. Й. Коцовський — Пред., М. Попіль — касир, Г. Дацьків — сек.

ЛУДЛОВ, МАСС — Т-во ім. І. Франка, Від. 253, повідомляє своїх членів, що Річні Збори відбудуться в неділю 15-го грудня ц. р., о год. 1-шій по полудні в церковній залі на Лацкланд вул. Проситься членів місцевих і поза місцевих прийти на Збори, бо буде вибір нового Уряду на 1958 рік. Проситься членів вирівняти свої членські вкладки до кінця грудня, щоби Контрольна Комісія і касир могли замкнути свої книги і не передавати довгу новому Урядові. Родичів вписувати своїх дітей і знайомих до УНСоюзу. П. Павлів — Пред., В. Фіцик — касир, П. Пилипів — рек. сек.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Річні Збори Б-ва св. О. Николая, Від. 5-тий, відбудуться в неділю 15-го грудня, о годині 5-ій по полудні в залі Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста 37-09-31 Евня. Просить всіх своїх членів прибути конечно на Збори. На порядку справоздання Уряду, Контрольної Комісії і вибір нового Уряду на 1958 рік. Довгуючих членів проситься заплатити свій довг. І. Сидор — Пред., А. Климишин — касир, П. Барнич — секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Від. 270, відбудуться 15-го грудня ц. р. в неділю о год. 2.30 по полудні, в домівці УНДому при 433 Гобокен Е. Проситься всіх членів заплатити вкладки на Зборах, до виповнення фінанс.-касових книжок, щоб були готові до обрахунку для річної контролі Б-ва. За Уряд: Т. Гіль — Пред., М. Баран — фін. касир, В. Бутковський — рек. секретар.

ТАВНТОН, МАСС. — Т-во ім. Т. Шевченка, Від. 122, повідомляє, що Річні Збори відбудуться в неділю 15-го грудня ц. р., о год. 2-гій по полудні на Товариській залі, 14 Мапле Е. Буде вибір Уряду на 1958 рік, як рівнож інші справи до полагодження до кінця ц. р. За Уряд: С. Василих — Пред., В. Проніцкі — касир, К. Сідзінські — секретар.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", 430 Від. УНСоюзу в Филаделфії повідомляє своїх членів, що побір складок за місяць грудень 1957, відбудеться, як слідує: 1. в суботу, 14-го грудня ц. р. в Клюбі, при 23 і Брави вул., в год. від 7 до 9 вечора. 2. в неділю, 15-го грудня 1957 р. в Укр. Клюбі, при 846 Н. Франклін вул., в год. від 11.30 до 1.30 по полудні. Тому, що це вже останній побір складок за 1957 рік і тому, що Союз замикає свої рахунки, просимо всіх наших членів явитися і вирівняти всі залеглости. Зауважуємо, що не лише статут Союзу, але й органи державної контролі не допускають залеглостей в кладках і тому таких членів, які легковажать терміновість платности, а тим самим і своє обезпечення, Союз буде змушений суспендувати. Управа Від. Роман Дяків, Осип Бакай, Роман Книш.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая, Відд. 369, повідомляй, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, о год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівняти свій довг. — Уряд.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Річні збори Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 220, відбудуться в суботу, 14-го грудня, о год. 7:30 ввечір, в церковній залі, 50-та і Полайна вул. Обов'язком всіх членів і члениць бути присутними. На порядку: справоздання урядників і контрол. комісії, вибір нового уряду. Рівнож буде багато інших справ до вирішення на 1958 рік. Також подаєсь до відома, що рк кінчиться, а наша квота єще не виповнена. — М. Михайлишин, предс.; П. Блідий, кас.; Г. Гарасим, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Річні збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, відбудуться в суботу, 14-го грудня, о год. 7-ій вечор., в церковній залі, 675 S. 19th St. Присутність всіх членів на річних зборах обов'язкова. — М. Юрів, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 142, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 14-го грудня, о 8-ій год. в веч., в залі У. Н. Дому, 214 Фултон Ст., Буде вибір урядників на 1958 рік. Проситься членів прибути. — М. Маркович, секр.

ГАМТРЕМК, МІШ. — Т-во Згода, Відд. 20, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 1:30 по пол., в Укр. Хаті при Ґрейлінґ вул. Буде звіт і вибір нової Управи на 1958 рік. Є важні справи до полагодженнь. Довгуючих членів проситься вирівняти свій довг і привести нових членів до УНСоюзу. — Дм. Білик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 243, подає до відомя своїм членам, що річні збори відбудуться 15-го грудня о год. 2 по пол., в церковній залі. Просимо прийти. Є важні справи і буде вибір уряду на 1958 рік. — Л. Білик, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — Повідоммляється всіх членів Т-ва св. Михаїла, Відд. 308, що в неділю 15-го грудня відбудуться річні збори о год. 1. по пол., в У. Н. Домі, 1020 N. 9 вул. Проситься всіх членів прийти на ці збори. — Г. Лен, предс.; П. Коробій, кас.; П. Івасишин, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 385, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 15. грудня о год. 4-ій, по вечірні, у шкільній залі нового будинку церкви св. Константина при Юніверситет і 6-та Евеню Н. Е. Проситься усіх членів прибути на ті важливі збори, на порядку вибір нової управи на 1958 рік. Звертаємося з проханням до родичів членів УНСоюзу, вписуйте своїх дітей в члени. — П. Федорців, предс.; М. Хома, фін. секр.; Р. Віндик, кас.; Г. Папіж, рек. секр.

КАНЗАС СИТІ, КАН. — Б-во св. Володимира, Відд. 323, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться 15. грудня, в неділю, в українській залі. На порядку звіт уступаючого уряду, вибір нового уряду на 1958 рік. — І. Бриський, гол.; В. Феден мол., секр.; Т. Феден, кас.

СТ. ЛУІС, МО. — Т-во св. Володимира, Відд. 179, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться 15. грудня о 2-ій год. по пол., в У. Н. Домі, 2838 Маґнолія вул. Проситься прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки. Маємо багато справ до полагодження. — І. Назар, секр.

Посмертні Згадки

ПОМЕР БЛ. П. ВОЛОДИМИР СИДОРОВИЧ

Нюарк. — В понеділок, 9-го грудня, в одному з місцевих шпиталів помер, після важкої операції, сл. п. Володимир Сидорович, проживши 65 років. Покійний від 1916 р. був членом УНСоюзу. Сьогодні, в середу 11-чо грудня, буде відправлений Парастас в похоронному заведенні Литвина, де лежить тіло Покійного, а похорон відбудеться в четвер, 12-го грудня рано до місцевої української католицької церкви св. Івана Хрестителя і опісля на цвинтар „Евер Ґрін". Покійний осиротив дружину Анну і сина Мирона.

ПАВЛО ПАРАЩУК, довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133 УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 19-го листопада 1957 р. на удар серця. Полишив у смутку дружину Софію, замужну доньку Теклю і двоє внуків. Похорон відбувся 22-го листопада, з пох. заведення Литвин і Литвин до церкви св. І. Хрестителя, при участі Родини і Знайомих, а опісля на цвинтар Gate of Heaven. — В. П. П!
І. Андрійчин, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Т-во ім. Івана Франка, Відд. 146, повідомляє, що річні збори відбудуться 15. грудня о 1-ій год. по пол., в Домі Укр. Амер. Осередку, 2961 Carpenter St. Обов'язком кожного члена прибути на збори хоч раз в рік і вибрати нову управу на 1958 рік, щоб не було нарікань. Довгуючих проситься заплатити розмет найдальше до 15 грудня, щоб не перетягати довгу на наступний рік. — М. Головчак, предс.; І. Підперигора, кас.; Д. Фарлей, рек. секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Т-во ім. Івана Франка, Відд. 266, повідомляє своїх члениць і членів, що місячні збори і вибір урядників на 1958 рік відбудуться в суботу, 14. грудня, о 7:30 веч., в церковній залі св. о. Миколая при Пуласкі вул. Уряд просить взяти активну участь в виборах, щоб можна вибрати новий уряд на настиупний рік. — Т. Сюрко, предс.; Ю. Грицай, кас.; В. Труфин, секр.

МЕНВІЛ, ПА. — Річні збори Вділу 28 відбудуться в неділю, 15-го грудня, в церковній залі св. Івана, по великій Службі Божій. На зборах буде вибір нових урядників на 1958 рік. — І. Галіда, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє своїх члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 4:30 по пол., в церковній залі. На порядку звіт з діяльности і вибір ряду на 1958 рік. Просимо про численну участь, довгіючі повинні вирівняти свої залеглост. — Ева Ґерула, предс.; Марія Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

РАНКІН, ПА. — Б-во св. Григорія, Відд. 24, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в домі секретаря під ч. 223 Н. Голанд вул., о год. 2-ій по пол. Проситься прийти на означений час. На порядку: звіт уряду за рік 1957 а також є багато справ до полагодження. — А. Круль, пр.; А. Кушнір, кас.; Н. Щур, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую родину Михайла ІВАНИЦЬ і Анну ІВАНИЦЬ з дому Даткун. Михайло Іваниць походить з під Львова, Анна Іваниць-Даткун з Тернополя. Обоє виїхали до Бельгії, пізніше, думаю, до Канадиц Вони самі, або хто знає про них, прошу писати на мою адресу:
SOPHIA DATKUN
593 Maple St., Bridgeport, Conn.
Прошу українські часописи в Бельгії і Канаді о передрук.

КАТЕРИНУ КАТРУК, нар. в с. Красилівка, пов. Товмач, восвід. Станиславів — вийшла заміж за Юрка Авріїченого, який нар. в с. Горішні Криботули, пов. Товмач, восвід. Станисмавів — пошукує Мартин Катрук, нар. в с. Красилівка, пов. Товмач, восвід. Станиславів, син Тетяни і Володимира Катрука. Прошу писати на мою адресу:
Marcin KATRUK
223 Whitton St.
Jersey City, N. J.

Стефан Білан пошукує ДМИТРА ГАЛОНШКА, с. Павла, бувшого теолога, який походить з села Зелене, повіт Грималів, Галичина, а тепер знаходиться у ЗДА. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Stephan BILAN
248 Beachwood Ave.
Hamilton, Ont., Canada

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 3979. Під водою, але не згинув.

WITH GRIM TENACITY, HENRI HELD TARZAN'S HEAD UNDER WATER.

THE APE-MAN'S SENSES REELED AS BLACKNESS ENVELOPED HIM --

BUT THEN, MUSTERING UP A RESERVE OF ENERGY, HE BROKE THE FRENCHMAN'S STRANGLING HOLD!

Dick Van Buren 5-12 3979

Генрі тримав Тарзанову голову під водою з жорстокою витривалістю.

Тарзанові закрутилося в голові, коли темрява огорнула його . . .

І тоді, зібравши всю свою силу, він зламав тиск француза, який душив його!